

Régiók Európában: a Nyugat/Vest romániai régió

Bevezetés

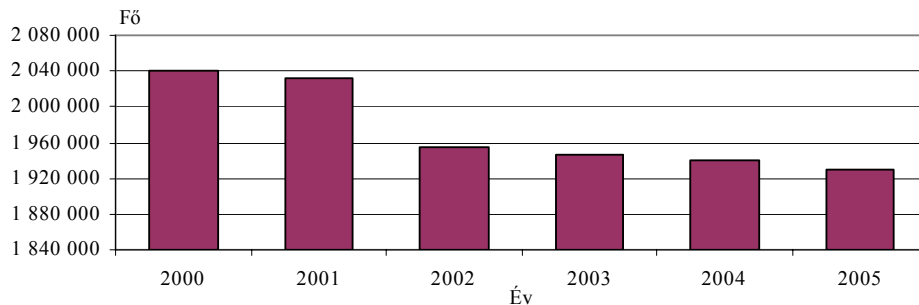
A Nyugat/Vest romániai régió az ország délnyugati részén elhelyezkedő, Magyarországgal és Szerbiával egyaránt határos, az elmúlt években dinamikusan fejlődő terület. Románia 8 fejlesztési régiója közül a Nyugat/Vest régió 1998-ban alakult meg négy megye – Arad (Arad), Krassó-Szörény (Caraș-Severin), Hunyad (Hunedoara) és Temes (Timiș) részvételével. Területe 32 034 km², ami az ország területének 13,4%-át foglalja magába. A régió négy megyéje fontos alapját képezi az 1997-ben létrejött Duna–Körös–Maros–Tisza (DKMT) Eurorégióknak.

Demográfiai viszonyok

A Nyugat/Vest romániai régió népességszáma 2000-ben 2,04 millió fő volt, ami 2005-re 1,93 millió főre csökkent. Ez a csökkenő tendencia napjainkban is jellemző. (2007-re a régió népessége 1,92 millió főre csökkent). A régió Románia népességének 8,9%-át teszi ki.

1. ábra

A Nyugat romániai régió népességének alakulása

Forrás: Institutul National de Statistica.

A népsűrűség 60,3 fő/km², amely jelentősen elmarad az országos átlagtól (90,7 fő/km²). A népesség nemekénti aránya a nemzetközi viszonyokat tükrözi. A régió népességének 51,7%-a nő, 48,3%-a férfi.

A régió etnikai szempontból nem egységes. Jelentős számban élnek itt a románok mellett magyarok, németek, szerbek, szlovákok, olaszok, bolgárok, ukránok stb. A 2002-es népszámlálás alapján a nemzeti kisebbségek a régió népességének 11,7%-át alkották.

A lakosság jelentős része városokban él. 2005-ben a városi lakosság aránya elérte a 63,6%-ot, ami meghaladta az országos átlagot. Az országos átlag abban az évben 54,9%-os volt. A városi lakosság magas aránya a régióban annak köszönhető, hogy Hunyad az egyik legurbanizáltabb megye Romániában. Hunyad megye lakosságának 76,9%-a városokban él.

A régióban alacsony az élve születések, és viszonylag magas a halálozások száma. 2005-ben a születési ráta 9,5‰, a halálozási ráta pedig 13,0‰ volt. Így a természetes fogyás 3,5‰.

A vándorlási egyenleg pozitív értéket mutat. A bevándorlás 0,70%, míg az elvándorlás 0,55%. Ennek megfelelően a régió vándorlási egyenlege pozitív (0,15%).

A humán erőforrás alakulása

A régió magasan kvalifikált munkaereje nagymértékben hozzájárult az elmúlt években a gazdasági fellendüléshez. Ez a munkaerő fontos szerepet játszott a folyamatosan növekvő számú kis- és középvállalkozások létrehozásában, amelyek rugalmasan tudnak alkalmazkodni a mindenkori piaci viszonyokhoz. A létrejött kis- és középvállalkozásokat a nagyfokú specializáltság, valamint az egyre növekvő innovációs készség és képesség jellemzi.

A régióban a foglalkoztatottak száma 2000-ben 910 ezer fő volt, ami 2005-re 788 ezer főre csökkent. A vizsgált időszakban a foglalkoztatottság területén csökkenő tendencia érvényesült.

2. ábra

A foglalkoztatottak számának alakulása a Nyugat/Vest romániai régióban

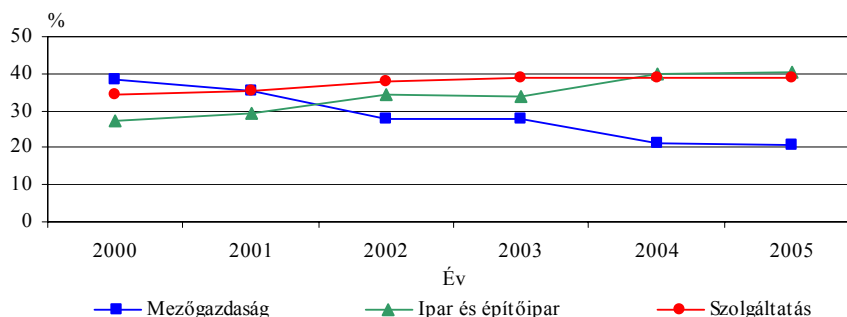

Forrás: Institutul National de Statistica.

A lakosság jelentős része (40,3%) az iparban és az építőiparban dolgozik. A szolgáltatószerben 39,0%, a mezőgazdaságban pedig 20,7% tevékenykedik a régió foglalkoztatottai közül.

3. ábra

A foglalkoztatottak számának alakulása nemzetgazdasági ágak szerint a Nyugat/Vest romániai régióban

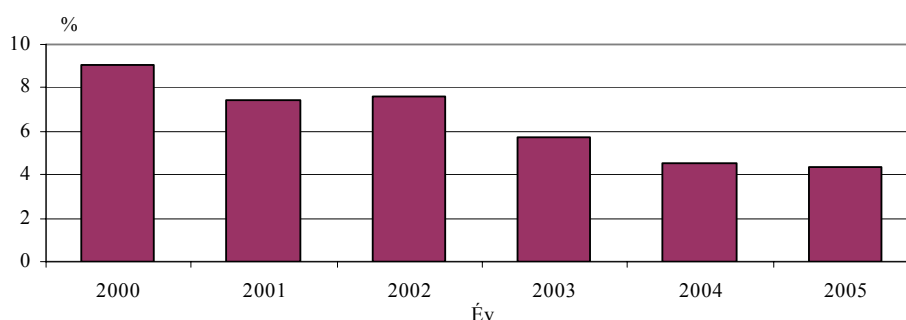
Forrás: Institutul National de Statistica.

Arad és Temes megyében a legmagasabb a szolgáltatószerben foglalkoztatottak aránya. A másik két megyében a korábbi időszakban a nagyfokú iparosítás miatt elsősorban a bányászatban és a feldolgozóiparban foglalkoztatottak aránya volt jelentősebb. Sajnos azonban a rendszer-

változást követően e két megyében jelentős mértékben megnőtt a munkanélküliek aránya. Napjainkban Hunyad megyében 9,4%, míg Krassó-Szörény megyében 7,9% a munkanélküliségi ráta. Arad és Temes megyében a munkanélküliség jóval alacsonyabb, és a gazdaság sokkal fejlettebb. Éppen ezért sok esetben egyes szakmáknál munkaerőhiány lép fel.

4. ábra

A munkanélküliségi ráta alakulása a Nyugat/Vest romániai régióban

Forrás: Institutul National de Statistica.

A munkanélküliségi ráta a vizsgált időszakban változó, de tendenciáját tekintve csökkenő. 2000-ben a régió munkanélküliségi rátája 9,1%-os volt, ami 2005-re 4,4%-ra esett vissza. A munkanélküliség csökkentése érdekében az elmúlt években rendszeres átképzéseket, továbbképzéseket szerveznek. A régió munkaerőjét tekintve a munkaerő-kereslet és a munkaerő-kínálat között napjainkban jelentős eltérések mutatkoznak.

Településrendszer

A régió településhálózata nagy múltra tekint vissza. Az egyes települések fejlődésére rányomta bélyegét az 1970–80-as évek erőltetett iparosítása. A települések dinamikus fejlődése a rendszerváltást követő években következett be, amikor a hagyományos iparágak folyamatosan vesztek jelentőségükből, és modern eszközöket, fejlett infrastruktúrát igénylő iparágak jelentek meg a régió településein.

A régióban 42 város (12 megyei jogú) alkotja a városhálózatot. Megyei szinten a városok eloszlása egyenletes. A régió lakosságának 63,6%-a városokban él, amelyek napjainkban a gazdasági élet fontos növekedési központjai. A városok mellett 277 község és 1327 falu¹ alkotja a régió településhálózatát. A lakosság 36,4%-a községekben és falvakban lakik. A falvak jelentős részének társadalmi szerkezetük öregedő. A falvakból történő nagyfokú elvándorlás a rendszerváltást követő években még inkább felerősödött. A fiatalabb, magasan kvalifikált lakosság elsősorban a városokat, az alacsonyabb szakképzettséggel rendelkezők pedig a vidéket választják lakóhelynek. Napjainkban a falvak népességszáma növekvő tendenciát mutat, elsősorban Arad és Temes megyében. A községekben, falvakban a mezőgazdaságnak (agrárfalvak), míg a városokban az iparnak (iparvárosok) van jelentősebb szerepe.

A települések infrastrukturális ellátottsága folyamatosan bővül, napjainkban pedig jelentős infrastrukturális beruházásokkal segítik elő a régió településeinek dinamikus fejlődését.

¹ Romániában a község olyan közigazgatási egység, amely egy vagy több települést, falut foglal magába, népessége nem csak a települések határára belül helyezkedik el.

Közlekedés

A régió közlekedési ellátottsága az elmúlt 18 év során jelentős mértékben javult. Románia régióiban a közlekedési infrastruktúra területén jelentős fejlesztések valósultak és valósulnak meg. A magas fokú fejlettség megmutatkozik a közúti, a vasúti, a légi és a vízi közlekedésben is.

A romániai Nyugat/Vest régió közlekedésének főbb vonásai:

- kiépített és jól megközelíthető határátkelőhelyek Magyarország és Szerbia felé közúton és vasúton egyaránt;
- fejlett légi közlekedés: a régióban két nemzetközi (Temesvár, Arad) és két regionális jelentőségű repülőtér (Déva/Deva, Karánsebes/Caransebeș) található. A repülőterek fejlesztése folyamatos, és napjainkban számos európai jelentőségű repülőtér elérhető Temesvárról;
- fontos európai jelentőségű útvonalak haladnak át a régión (közút, vasút, víz út);
- az autópályák bővítése: a Nagylak/Nădlac – Arad/Arad – Temesvár/Timișoara – Lugos/Lugoj – Déva/Deva – Szeben/Sibiu – Pitesti/Pitești – Bukarest/București – Csernavoda/Cernavodă – Konstanca/Constanța – Fekete-tenger autópálya megépítése, amely a tervek szerint Budapestet fogja összekötni a Fekete-tengerrel. Az épülő autópálya lehetőséget biztosít a jövőben a régióban elhelyezkedő fontosabb városok minél gyorsabb elérésére. Az autópálya megépítése tehermentesíti a régió településeit a növekvő forgalomtól.

A Nyugat/Vest romániai régiót alkotó megyék jellemző vonásai

Arad megye

Arad megye Románia nyugati részén helyezkedik el. Területe 7754 km², a hatodik legnagyobb területtel rendelkező megye Romániában. Nyugaton Magyarországgal, délen Temes, délkeleten Hunyad, keleten Fehér (Alba), míg északon Bihar (Bihor) megyével határos.

A megye bővelkedik természeti erőforrásokban. Megemlíthetők a kőolaj- és földgáztelepek, a vas-, mangán-, molibdén-előfordulások. A nemesfémek közül az arany és az ezüst, az építőipari alapanyagok közül pedig a homok, a gránit, az andezit, az azbeszt, a kaolin, a márvány szerepe jelentősebb. A megye bővelkedik ásvány- és termálvizekben.

Arad megye népessége 2005-ben 459 286 fő volt, ami 2007-re 457 713 főre csökkent. Ez 0,4%-os csökkenést jelentett. Lakosságának 48,1%-a férfi és 51,9%-a nő, a népsűrűség 59,2 fő/km², amely jóval az országos átlag alatti értéket jelent. (Az ország átlag 90,7 fő/km².)

A természetes fogyás 4,6%. A születések száma csökken, míg a halálozások száma emelkedő tendenciát mutat az elmúlt években. A vándorlási egyenleg pozitív (1,5%), ami annak köszönhető, hogy a gazdaságilag kevésbé fejlett Hunyad és Krassó-Szörény megyéből a magasabban kvalifikált munkaerő Aradra és környékére vándorolt. De a pozitív vándorlási egyenleg ellenére az elvándorlás is jellemző. Az elvándorlók elsősorban a nyugat-európai országokat választják a jobb megélhetés reményében.

A megye etnikai szempontból sokszínű. A román nemzetiségűek mellett magyarok, németek, szlovákok, szerbek, bolgárok és mások is élnek. A kisebbségek száma és aránya az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben lecsökkent. Ennek oka az el-, illetve a kivándorlás.

A megye lakosságának 55,5%-a városokban él. A településhálózatot 10 város, 78 község és 273 falu alkotja. A megye székhelye Arad, amely egyben megyei jogú város is. A további városok: Kisjenő/Chișinău-Criș, Kürtös/Curtici, Borosjenő/Ineu, Lippa/Lipova, Nagylak/Nădlac, Ópécska/Pecica, Pankota/Pâncota, Újszentanna/Sântana és Szebis/Sebiș.

A megye humán erőforrása magasán kvalifikált. 2005-ben a foglalkoztatottak 35,6%-a az iparban és az építőiparban, 38,5%-a a szolgáltatászektorban dolgozott, és mindössze 25,9%-a tevékenykedett a mezőgazdaságban. A munkanélküliség csökkenő tendenciát mutat. 2005-ben a megye

munkanélküliségi rátája 3,6%-os volt, ami az országos átlag (5,9%) alatt maradt. A megyében a munkaerő-kereslet és -kínálat között az alacsony munkanélküliség ellenére nincs egyensúly.

A megye ipara igen sokszínű, de a legfontosabb a feldolgozóipar. A legjellemzőbb ipari ágazatok: a vasúti közlekedési eszközök gyártása, személygépkocsialkatrész-gyártás, szerszám-gépgyártás, mezőgazdasági gépgyártás, textilipar, textil-ruházati ipar, bútorigar, bőr- és cipőipar. Az ipari termelés 85%-át a vasúti közlekedési eszközök gyártása, a személygépkocsialkatrész-gyártás, a textilipar, valamint a bőr- és cipőipar adja.

A szolgáltatás szektor jelentősége az elmúlt években növekedett, óriási fejlődésen ment keresztül. Az általános szolgáltató tevékenységi körök mellett, mint például a közlekedés, turizmus, az utóbbi években megjelentek az informatikai, telekommunikációs, pénzügyi, biztosítási, szervező, tanácsadó szolgáltatások is.

A mezőgazdaság a megye gazdaságának harmadik legfontosabb szektora. Ezt tükrözi, hogy a foglalkoztatottak 25,9%-a a mezőgazdaságban tevékenykedik. A mezőgazdaság súlya, szerepe az elmúlt években Arad megyében folyamatosan csökkent. A megye területének 66,0%-a mezőgazdasági terület, amely a megye mezőgazdasági potenciálját növeli. Ez Románia negyedik legnagyobb mezőgazdasági területtel rendelkező megyéje.

Arad fontos közúti, vasúti és légi csomópont. A megye vasúthálózatának sűrűsége 60,6 km/1000 km², ami országos viszonylatban kimagasló. (Az országos átlag 45,9 km/1000 km²). Ezzel szemben a közúti hálózat sűrűsége 28,9 km/100 km², ami elmarad az országos átlagtól (33,5 km/100 km²). A megyén két fontos európai útvonal halad át: az E68 és az E671 számú. A Nagylak – Arad – Temesvár – Lugos – Déva – Szeben – Pitesti – Bukarest – Csernavoda – Konstanca – Fekete-tenger autópálya megépítése elősegíti a megye településeinek és nagyobb városainak gyors, könnyebb megközelítését. Arad fontos nemzetközi repülőtérrel rendelkezik, amelyről számos európai város könnyen megközelíthető.

Arad az elmúlt években a régió egyik fontos, dinamikus fejlődő gazdasági, oktatási, és kutatási központjává vált.

Krassó-Szörény (Caraş-Severin) megye

Krassó-Szörény megye Románia délnyugati részén helyezkedik el. Területe 8519 km², a harmadik legnagyobb területtel rendelkező megye Romániában. Nyugaton és délnyugaton Szerbiával határos, délkeleten Mehedinți megye, keleten Gorzs (Gorj) és Hunyad megye, északkeleten szintén Hunyad, míg nyugaton és északnyugaton Temes megye határolja.

Természeti erőforrásokban gazdag megye. Legjelentősebbek a lignit-, feketekőszén-, bitumen-pala-előfordulások. Fémek és nemfémek ércekben, építőipari alapanyagokban (homok, gránit, andezit, márvány), ásvány- és termásvizekben bővelkedik a terület. A megye erdőszűrsége a második legnagyobb az országban. Területének 48,0%-át erdők borítják.

A megye népessége 2005-ben 331 876 fő volt, ami 2007-re 327 579 főre csökkent. A csökkenés 1,3%-os volt. A népesség 48,7%-a férfi, 51,3%-a nő. A népsűrűség 39 fő/km², ami az országos érték alatt marad (90,7 fő/km²). A természetes fogyás 4,7%. Magas a halálozás, és alacsony a születések száma. A vándorlási egyenleg pozitív (0,2%). A megye az elmúlt években a külső és a régióon belüli vándorlással együtt is veszített népességéből. A megye soknemzetiségűnek számít, a román népesség mellett elsősorban németek, szlovákok, szerbek, magyarok, bolgárok lakják.

A lakosság 56,5%-a városokban él. A megyeszékhely és egyben megyei jogú város Resicabánya/Reșița mellett Karánsebes/Caransebeș megyei jogú város, továbbá Anina, Herkulesfürdő/Băile Herculane, Boksa/Bocșa, Új-Moldova/Moldova Nouă, Orávica/Oravița és Oțelul Roșu városa, valamint 69 község és 288 falu alkotja a megye településhálózatát.

Lakosságának 24,1%-a (2005-ben) az iparban, 4,1%-a az építőiparban, 37,8%-a a mezőgazdaságban és 34,0%-a a szolgáltatás szektorban dolgozott. A munkanélküliségi ráta nagyon magas,

7,9%, jóval az országos átlag feletti (országos átlag 5,9%). A magas munkanélküliség azt eredményezte, hogy a régióon belül nagyfokú elvándorlás következett be a fontosabb, fejlettebb gazdasági központok (Arad, Temesvár) felé.

A megye gazdaságában fontos szerepet játszik a mezőgazdaság. Ezt bizonyítja az is, hogy a lakosság 37,8%-a a mezőgazdaságban dolgozik. A Nyugat-Románia Régió megyéi közül itt a legmagasabb a mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya. Területének 47,0%-a mezőgazdasági terület, ami egy magasabb mezőgazdasági potenciált jelent. Az erdővel borított területek aránya igen jelentős. Területének 48,0%-át erdők borítják, ennek 25,0%-át pedig olyan erdők, ahol a fák életkora a 100 évet is meghaladja.

A megye iparában hosszú éveken keresztül a nehézipar volt a meghatározó. A rendszerváltást követően, a piacgazdaság kialakulásával az elavult, korszerűtlen technikával, technológiával működő üzemek folyamatosan tönkrementek, ami a munkanélküliség hirtelen megugrásához vezetett. Az 1990-es évek előtti erőltetett iparosítás nyomai napjainkban is éreztetik hatásukat, így a megye gazdasága a régió és a többi megye színvonalától messze elmarad. Jelentős a kitermelőipar. A fontosabb ipari ágazatok a nehéziparon belül a fémipar, a kohászat és az autóipar.

A szolgáltatászektor színvonala kevésbé fejlett. Messze elmarad a régió többi megyéjétől.

Krasszó-Szörény megye közlekedésének fejlettségi szintje alacsonyabb. Egyetlen európai jelentőségű út szeli át (E70). A vasúti hálózat sűrűsége 40,4 km/1000 km², amely az országos átlag alatti. A közúti hálózat sűrűsége a legalacsonyabb érték a régióban: 22,8 km/100 km².

Új-Moldován található a megye és a régió egyetlen dunai kikötője, Karánsebesen pedig a megye regionális szintű repülőtere, amely jelenleg nem működik.

Hunyad (Hunedoara) megye

Hunyad megye Románia nyugati részén helyezkedik el. Területe 7063 km², az ország területének 3%-át foglalja magába. Északon és északnyugaton Arad, nyugaton Temes, délnyugaton Krasszó-Szörény, délen Gorzs (Gorj), keleten és északkeleten Fehér (Alba) megye határolja.

Hunyad megye is bővelkedik természeti kincsekben. Legjelentősebbek a feketeköszén- és a barnaköszén-előfordulások. Nemesfémekben, építőipari alapanyagokban (dolomit, gipsz, homok, márvány), ásvány- és termásvizekben bővelkedik.

A megye népességszáma 2005-ben 480 459 fő volt, ami 2007-re 472 284 főre csökkent. Ez 1,7%-os csökkenést jelentett. A lakosság nemenkénti alakulását vizsgálva megállapítható, hogy ebben a megyében is a nők aránya magasabb, mint a férfiaké (51,4 és 48,6%). A népsűrűség 68 fő/km², ami jóval az országos átlag alatti érték.

A természetes fogyás 3,9 ‰. A születési ráta csökkenő, míg a halálozási ráta növekvő tendenciát mutat. A vándorlási egyenleg negatív (-3,5‰). Ez a megye veszített leginkább népességéből a régió megyéi közül. A népesség csökkenésének elsődleges oka a külső elvándorlás, illetve a régióon belüli vándorlás a régió fejlettebb területei felé. A megye nemzetiségi szempontból igen változatos, de a nemzeti kisebbségek aránya sokkal kisebb, mint a régió többi megyéjében. Itt is élnek magyarok, németek stb., de számuk évről évre alacsonyabb.

Igen magas fokú az urbanizáltság, a lakosság 76,9%-a városokban él. Ebben az esetben Hunyad megye a legjobb értékkel rendelkezik. A régió megyéi közül és országos szinten is a második helyet foglalja el. A megyében 14 város található. A megyeszékhely és egyben megyei jogú város Déva mellett további 6 megyei jogú város (Brád/Brad, Vajdahunyad/Hunedoara, Petrozsény/Petroșani, Lupény/Lupeni, Orăștie, Vulkán/Vulcan) és 7 város (Aninoasa, Călan, Geoagiu, Hăceg/Hațeg, Petrilla/Petrila, Sziméria/Simeria, Uricani) alkotja a megye városhálózatát. Emellett 55 községe és 457 faluja van a megyének.

A lakosság foglalkoztatási viszonyait vizsgálva elmondható, hogy 2005-ben a lakosság 23,6%-a a mezőgazdaságban, 33,2%-a az iparban, 5,2%-a az építőiparban és 38,0%-a a szolgáltatászektor-

ban dolgozott. A munkanélküliségi ráta igen magas (9,4%) volt 2005-ben, amely messze meghaladta az országos átlagot (5,9%). A régió megyéit vizsgálva ebben a megyében a legmagasabb a munkanélküliség. Ez a magas munkanélküliség eredményezi a megyéből történő tömeges elvándorlást a régió fejlettebb részei és az elmúlt néhány évben dinamikus fejlődő növekedési pólusok (Temesvár, Arad) felé.

A régió többi megyéjéhez viszonyítva – annak ellenére, hogy nem a legfejlettebb megyéről van szó – a foglalkoztatottaknak csak kisebb hányada, 23,6%-a dolgozik a mezőgazdaságban. Erre a magyarázat elsősorban az, hogy a megye területének jelentős része hegyvidék, így nem kedvez a mezőgazdasági kultúráknak. A megye területének 39,8%-a mezőgazdasági terület, amely a legalacsonyabb érték a régió többi megyéjéhez képest.

A megyében kitüntetett szerepe van az iparnak, azon belül elsősorban a nehéziparnak. A legfontosabb ipari ágazatok a kohászat, a fémipar, de ezek mellett számos további iparág is megtelepedett a megyében. Ezek közül meg kell említeni a könnyűipari ágazatokat: a textilipart, a bőr- és cipőipart, a szőrmeipart és a faipart. Az élelmiszer-ipari ágazatok közül elsősorban az italgégyártás a vezető szerep. A régió második olyan megyéje (Krassó-Szörény mellett), amely magán viseli az 1990-es évek előtti erőltetett iparosítás jegyeit. Az erőltetett iparosítás napjainkban is érezteti negatív hatását (magas munkanélküliség, olykor fejletlen, a piaci és a gazdasági viszonyokhoz nehezen alkalmazkodó ipari ágazatok).

A szolgáltatás szektor még napjainkban is nagy lemaradást mutat a régió többi megyéjéhez (Arad, Temes) képest. A vállalkozások száma sem jelentős, a beruházások pedig messze elmaradnak az országos tendenciáktól.

A megyét három európai jelentőségű útvonal szeli át (E68, E79, E673). A vasúti vonalak sűrűsége 41,2 km/1000 km², amely az országos átlag alatti érték. A közúti hálózat sűrűsége a legmagasabb a régió megyéi közül (45,4 km/100 km²), amely messze meghaladja az országos átlagot. A megye egyetlen repülőtere Déván található, és elsősorban sportrepülési célokat szolgál.

Temes (Timiș) megye

Temes Románia legnyugatibb megyéje, amely fontos szerepet töltött be az európai uniós csatlakozás előtt, és tölt be napjainkban is a nyugat-európai kapcsolatok alakításában. A megye nyugaton Magyarországgal (Csongrád megyével), délnyugaton Szerbiával (Vajdaság), északon Arad, délen Krassó-Szörény, míg keleten Hunyad megyével határos. A megye területe 8697 km², az ország területének 3,65%-át foglalja magába. Temes megye Románia legnagyobb területű megyéje.

Népessége 2005-ben 659 299 fő volt, ami 2007-re 666 866 főre növekedett. Ez 1,15%-os növekedést jelentett. A régió négy megyéje közül Temes az egyetlen, ahol a népesség száma az elmúlt években növekvő tendenciát mutatott. A népesség nemenkénti arányát tekintve a lakosság 47,9%-a férfi és 52,1%-a nő. A népsűrűség 75,8 fő/km², ami az országos átlag alatti érték. A természetes fogyás 2,0‰. Ez azt jelenti, hogy az élve születések száma alacsonyabb, míg a halálozások száma magasabb.

A vándorlási egyenleg pozitív (2,4‰), a legnagyobb értéket mutatja a nyugat-romániai régióban. A növekedés oka, hogy a kevésbé fejlett megyékből (Hunyad, Krassó-Szörény) érkeznek lakosok Temes megyébe. De a pozitív egyenleg ellenére az elvándorlás is jellemző, elsősorban az úgynevezett „agyelszívó” jelenségnek köszönhetően. A megye nemzetiségi szempontból sokszínű. A románok mellett jelentősebb számú magyar, német, szlovák, szerb, bolgár lakja.

A népesség 62,9%-a városokban lakik. A megyeszékhely Temesvár, amely egyben megyei jogú város, és a nyugat-romániai régió központja is. Temesvár mellett egy megyei jogú város, Lugos és további 7 város (Nagyszentmiklós/Sânnicolau Mare, Zsomboja/Jimbolia, Buziás/Buziaș, Făget, Deta, Ciocova, Recaș, Gătaia) alkotja a megye városhálózatát. A városok mellett 85 községe és 312 faluja van Temes megyének.

A megye munkaereje magasan kvalifikált. A lakosság 2005-ben leginkább a terciér szektorban tevékenykedett (41,5%). A foglalkoztatottak 28,0%-a az iparban, 5,6%-a az építőiparban dolgozott. A mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya viszonylag magas (24,9%). A munkanélküliségi ráta alacsony (2,3%), amely az országos (5,9%) és a régiós (5,1%) átlag alatti értéket képvisel.

A mezőgazdaság szerepe fontos a megye gazdaságában. Ez megmutatkozik abban is, hogy a foglalkoztatottak viszonylag magas hányada a mezőgazdaságban dolgozik. A megye területének 81%-a mezőgazdaságilag hasznosítható, igen jó minőségű talajokkal rendelkezik. Ez a jövőben lehetőséget nyújt a külföldi, határ menti együttműködésre és a külföldi befektetésekre egyaránt.

A megye ipara dinamikusan fejlődő és sokszínű. A megyében az egyes iparágaknak nagy hagyománya van, és a magasan kvalifikált munkaerő nagymértékben hozzájárul az ipar fejlődéséhez. A megyében a hazai és a külföldi befektetők egyaránt jelen vannak. Igen jelentősek Temesvár környékén a „zöldmezős” beruházások. Az ipar 70%-a feldolgozóipar. A megyében megtalálható a nehézipar (vegyipar, gépipar – autóipar, alkatrészgyártás), könnyűipar (bőr-, cipőipar, textilipar, faipar), az élelmiszeripar és az élvezeti cikkek ipara is.

A szolgáltatászektor fontos szerepet tölt be a megye gazdaságában: a foglalkoztatottak 41,5%-a a szolgáltatászektorban dolgozik. A beruházások jelentős része is a szolgáltatóiparba történik. A szolgáltatások száma és minősége az elmúlt években növekedett. A magán- és a közszolgáltatások színvonala egyre magasabbá válik. Napjainkban megjelentek többek között az informatikai, a telekommunikációs, pénzügyi-banki, biztosítási, szervező és tanácsadó szolgáltatások. Ebben a megyében a legmagasabb az innovatív vállalkozások száma is.

Temes megye és a megyeszékhely Temesvár közlekedés-földrajzi viszonyai kiválóak. Temesvár a régió fontos vasúti, közúti és légi csomópontja. A megyét fontos európai útvonalak szelik át (E70, E671, E673). A jövőbeli Nagylak – Fekete-tenger autópálya a megye közlekedési helyzetét nagymértékben javítja, s így a gazdaság további dinamikus fejlődését elősegíti. A közúthálózat sűrűsége 33,4 km/100 km², amely közel azonos az országos és a regionális átlaggal. A vasúti hálózat fejlett, sűrűsége 91,9 km/1000 km², amely messze meghaladja a régiós és az országos szintet. A megye és a régió fontos légikikötője Temesváron található. A Temesvári Nemzetközi Repülőtér jelentős hazai és külföldi forgalmat bonyolít le, amely a második legnagyobb és legfontosabb a román repülőterek közül. A Temesvári Repülőtérrel számos európai város megközelíthető.

Románia ezen régiója a társadalmi-gazdasági adottságokat figyelembe véve országos viszonylatban a legfejlettebb, és a dinamikusabban fejlődő régiók közé tartozik. A 2007–2013-ig terjedő időszak fejlesztési elképzeléseivel és a hozzájuk kapcsolódó európai uniós források eredményes felhasználásával Románia és a térség egyik meghatározó gazdasági központjává válhat.

IRODALOM

- Enyedi György* (1978): Közép-Kelet-Európa gazdaságföldrajza. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest
Erdősi Ferenc (1999): Európa közlekedése és a területfejlődés. Dialóg–Campus Kiadó, Budapest–Pécs
Glatz Ferenc (1992): A kisebbségi kérdés Közép-Európában tegnap és ma. História
Horváth Gyula (1998): Európai regionális politika. Dialóg–Campus Kiadó, Budapest–Pécs
Vert Constantin – Matei Elena – Komarek Levente (2008): A magyar nemzeti kisebbség számának alakulása és területi differenciáltsága Romániában. Magyarok a Kárpát-medencében. Konferencia, Szeged
www.innse.ro

Kulcsszavak: népesség, humán erőforrás, nemzetgazdasági ágak, településhálózat, közlekedés, Románia.

Resume

The West/Vest region of Romania is the most developed region there. The country's accession to the European Union and the successful use of EU sources provide a great opportunity for the dynamic development of regions. This essay aims to display demographic relations, the socio-economic situation, the importance and role of the national economy's branches as well as the development-promoting transportation infrastructure in the region (county).